52938/P

# QUÆSTIO MEDICA DE ASCITE PROPOSITA.

AB ILLUSTRISSIMO VIRO D. D.

JOANNE BEZAC

Regis Conſiliario & Medico, nec-non in almâ Monſpelienſium Medicorum Academiâ Profeſſore Regio digniſſimo.

SUB HAC VERBORUM SERIE.

*An Aſciti Hydragoga.*

Quam Deo favente & auſpice Dei-parâ; tueri conabitur in Auguſtiſſimo Monſpelienſi Appollinis fano, die mensis Auguſtii, anno 1710. ab horâ octavâ ad meridianam, STEPHANUS PHILIPPUS BLANQUET Anderitenſis, apud Gabalos Artium Liberalium magiſter jamdudum Medicinæ ſtudioſus & Univerſitatis Conſiliarius.

Pro primâ Apollinari Laureâ conſequendâ.

MONSPELII,
Apud HONORATUM PECH, Regis & Univerſitatis Typographum. 1710.

318332

WELLCOME INSTITUTE LIBRARY

# QUÆSTIO MEDICA.

## DE ASCITE.

ANTEQUAM de Aſcite ſermonem inſtituamus, de Hydrope in genere, cujus idæa ad ſingularum ſpecierum notitiam, non parum luminis affert, aliquid præfari, operæ prætium duximus.

Hydrops iu genere, ſpectatâ vocis Ætymologiâ, per multas ſeculorum ſeries, pro præternaturali tantum aquarum extra vaſa in corpore collectione uſurpata fuit; ſed ex quo ope Anatomiæ, vaſa lactea & lymphatica in omnium conſpectum venerunt, & ſenſuum miniſterio exploratum fuit, non ſolum aquas; ſed varios alios liquores, de quibus infra, Hydropi materiam præbere; ratio ſuaſit, & experientia docuit anguſtiores eſſe illius definitionis cancellos, quàm ut omnem Hydropem comprehenderet.

Eſt itaque Hydrops præternaturalis humoris limphatici, aut chiloſi, aut flatulenti, vel ſeroſi, aliquando ſanioſi, idemtidem ſanguinei, plurium vel omnium, extra vaſa collectio ſeu in habitu, ſeu in aliquâ, ſeu in pluribus corporis partibus.

Dividitur ab authoribus in particularem, & univerſalem, particularis eſt ille qui peculiarem aliquam cavitatem, vel partem corporis inſignem in habitu occupat. Pro varietate ſedis varia ſortitur nomina, ſi intra vel ſuprà cranium humor Hydropicus effundatur hydrocephalum dicitur; ſi in pectoris cavum, hydrops thoracis, ſi in ſcrotum hydrocele, ſi in uterum, hydrops uteri, & ſic de cæteris.

Univerſalis appellatur non ſolum qui univerſum corpus, aut habitum; ſed qui plures ejus partes impregnat, tres vulgò hydropis univerſalis ſpecies recenſentur, nempè anaſarca, leucophlegmatia, & aſcites, alii anaſarcam & leucophlegmatiam confundunt, alii accuratius eas diſtingunt, ſicque conſtituunt anaſarcam eſſe tumorem ſimpliciter aquoſum in univerſo corporis habitu, leucophlegmatiam verò eſſe tumorem qui ex humore craſſo, limphatico & albicante in toto corporis habitu effuſo exurgit.

Aſcites, quam hydropis ſpeciem præ aliis propugnandam ſuſcepimus, eſt collectio humoris limphatici, chiloſi, vel ſeroſi, non nunquam ſanioſi, aut ſanguinei vel plurium in abdomine, in veſiculis quas hydatides vocant, in duplicaturâ peritonei, burſâ omenti, aliiſque cavitatibus extravaſati. Hæc ſpecies in univerſalium album adſcribitur, vel quia plures partes in abdomine contentas infeſtat, vel quoniam, ut aliis placet, abdominis multò major eſt cavitas, quam capitis, aut thoracis, vel quod ſœpius protendatur ad plures alias partes extra

abdomen, ad ſcrotum ſcilicet, femora, crura, & pedes. Extenditur ad ſcrotum quia aqua concluſa in duplicaturâ peritonei depluit per membranam illinc ad teſtes propagatam, vel quia compreſſis venis ſanguinem à ſcroto reducentibus, ille moram contrahit, ſerumque dimittit. Idem in craſſitiem ſanguinis & partis flacciditatem refundi poteſt. Ad Aſcitem refertur timpanites propter utriuſque effectus analogiam aut ſimilitudinem in tumoribus ejuſdem regionis, nomen obtinuit ex eo quod flatibus elaſticis, & humoribus viſcidis, & fermenteſcentibus abdomen adeo ſit diſtentum ut reſonet ad inſtar timpani, ſi percutiatur. Ad flatus conferre fermentationem author eſt hypocrates dum aït ubi ſunt flatus ibi eſt calor.

Per tranſennam aſſerimus tympanitem numquam ſolis flatibus, & vaporibus ſine particulis aqueis propriam formam retinentibus natales ſuos debere.

Nunc ad proximas Aſcitis cauſas eruendas nos accingamus; omnes reducimus ad prædictorum humorum in partes, & cavitates quas invadunt effuſionem. Limpha & chilus effunduntur ruptis aut erroſis vaſis, rumpuntur vaſa vi ipſis illatâ, vis infertur à causâ internâ, vel externis, cauſa interna eſt prædictorum liquoquorum aucta prætermodurn quantitas, & craſſities, aut etiam præternaturalis fermentatio, augetur quantitas & craſſior evadit humor propter præpeditam viam, præpeditur autem via propter obſtructionem aut compreſſionem vaſorum, au-

getur autem fermentatio à particulis hæterogeneis.

Cauſæ externæ ruptionis vaſorum ſunt caſus, ictus, vulnera, aliaque id genus; caſu erumpere limpham in thoracis cavum perhibet Vvilliſius.

Erroduntur vaſa pure, aut ſanie in partibus vicinis confecta; vix animum adducere poſſum ad credendum illa poſſe errodi ſalibus acribus, aut corroſivis quibus Onuſta eſt limpha, aut chilus niſi prægreſsâ ſtagnatione aut fermentatione.

Nunc exponendum qua ratione ſeroſus latex è vaſis ſanguiferis in capicitatem abdominis effundatur experientiâ conſtat ligatâ venâ cavâ infrà cor in animali adhuc vivente fieri hydropem in abdomine, & pariter ligatâ venâ jugulari ſubſequi aquarum diluviem in capite; hinc liquet quod ſi comprimantur aut obſtruantur tubuli ſanguiferi oriatur pari modo hydrops; quandoquidem obſtructio, aut compreſſio non ſecus ac ligaturæ ſanguinis circuitum præpediunt; quo præpedito neceſſe eſt illum accumulari, deficiente motu moleculas ipſius craſſiores ad ſe invicem accedere, ſerum ex ſuis ergaſtulis exprimere, hoc vaſorum tunicas emollire creſcentem humorum maſſam eorumdem tunicas explicare, proindeque eorum ſpiracula ampliari, tandemque ſeroſum laticem è cruoris compage expeditum, quaſi per tot apertas feneſtras affatim in abdominis ſpecus effluere.

Obſervandum tamen ſanguinem craſſum & viſcidum æquò ſegnius canaliculos ſuos dimetientem ſine repagulis cathacliſmo, hydropico

anſam præbere poſſe nec eſt cur fuſius hujus fiendi modum proſequamur, cum ex præmiſſis haud difficulter intelligi queat.

Sanguinem pariter aquoſum & effœtum hydropi occaſionem dare poſſe certum eſt, ſpiritus enim dilutos, & copulam inertem ſuggerit, hinc partes flaceſcunt, conferente ſymbolum diatheſi ſanguinis aquosâ. Præterea cum fluidum cordis motivum naturam ſanguinis redoleat minoris eſt energiæ & languidius machinæ contractiones molitur, undè vitalis liquor minori impetu in arterias propellitur, qui cum partibus quas aluit aliquot ſui motus gradus impertiat, quadamtenus ſtagnat, ſerum emittit, hincque naſcitur hydrops. Hîc affectus febribus putridis, & colliquativis non raro ſupervenit.

Ex quibus autem vaſis ſeroſum effluvium manet, ambigitur, Aſt cùm venæ paucioribus compingantur membranis, & texturæ debilioris parieteſque pororum communicationis, (quibus nonnulli caſtella ſubſtituunt) infirmioris ſtructuræ ſint, per harum partium poros faciliùs, & crebriùs ſerum effluere autumamus; ſerum autem hydropicum interdum coloris eſt ſanguinei, qui refundi debet in globulos ſanguinis diſſolutos qui promiſcue cùm ſero per poros inhiantes trajiciuntur; ſerum illud quandoque eſt ſanioſum propter miſcellam puris, & ſaniei quæ ab ulceribus partium in abdomine contentarum dimanant.

Cauſas remotas aſcitis aſſignamus quæcumque ſanguinem nimis craſſum, & aquoſum, vel

diſſolutum, & effœtum reddere poſſunt, quales ſunt res non naturales, aër frigidus, humidus, & caidus per ſe, vel per acidens humores inſpiſſat, aut fundit, ſicque ad hydropem diſponit. Alimenta acida, cruda, viſcoſa, & phlegmatica chilum congenerem ſuppeditant, ſicque ſanguis ejuſdem characteris generatur. Ingurgitatio ciborum quamvis eupepti ſint, cùm fermenta iis probe digerendis non ſufficiant; cachexiam quæ eſt proximus ad hunc morbum gradus inducit; vinum meracius, aliique liquores ſpirituoſi, acria & aromata humores eliquant, aut coagulant. Item exercitia vehementia, ira, vigiliæ, mæror, triſtitia, vita otioſa, ſomnus in longum protractus, evacuationes immodicæ, ſalubrium excretionum ſuppreſſio, quorum ſingulorum expoſitioni brevitatis ergo ſuperſedemus.

Diagnoſis, futurum aſcitem pronuntiant tumor pedum, crurum, reſpirationis difficultas, intumeſcentia faciei. Præſens affectus in gravidis, aut obæſis difficilius circa initium dignoſcitur quam in gracilibus ac non geſtantibus. Quandoquidem non raro evenit ut imperiti graviditatem cum hydrope confundant, non abs re fore arbitramur, ſigna eorum diſtinctiva in medium proferre ne quid arti, aut medicorum famæ detrahatur, in gravidis tumor abdominis ad præcordia vergit, eſtque acuminatus, & inæqualis: in hydropicis vero admodum æqualis, & ad inferiora magis tendens, mammæ detumeſcunt, ſuperiora marceſcunt, labra liveſcunt, auditur fluctuationis ſonus, quo ſe vertunt ægri eo labuntur

buntur aquæ, catemenia, ſæpe aquoſa fluunt, languet appetitus, non item in gravidis ſaltem per ſe, geſtationis tempore vigent & fulgent occuli, color faciei eſt floridus, languens & ſubalbidus in hydrope; torquentur ſiti non raro hydropici, non autem utero gerentes, diximus non raro quia omnes hydropici non ſitiunt, cauſa ſitis hydropicorum eſt exigua quantitas ſalivæ vel ipſius ſalſedo; cur aliquando non ſitiant patet ex eo quod oppoſitorum oppoſita ſit ratio, adſtrictio alvi quæ in hoc affectu idemtidem contingit, tribuenda eſt bili effœtæ, aut minus acri atque adeo impari ſtimulandis inteſtinis ad ſeceſſum, vel imminutæ ſucci pancreatici, & inteſtinalis ſecretioni, unde fæces non emolliuntur, nec inteſtina ad contractiones exercendas ſatis irritantur, remittente fibrarum tono ob pœnuriam & inertiam ſpirituum; urinæ modo ſunt craſſæ modo tenues, ſunt tenues ob majorem ſanguinis conſiſtentiam in quo ſtatu partes dumtaxat tenuiores elabi ſinit; ſunt vero craſſæ & turbidæ ob ſanguinis deliquium in quo ſulphureæ tereſtres & ſalinæ moleculæ uberius lotio admiſcentur, pedes & crura de die intumeſcunt, quia virtus cordis pulſifica non ſufficit ad continuandum ſanguinis motum per venas, flacceſcentibus ob ſpirituoſi laticis copulæ exploſivæ & cruoris vitia partibus, detumeſcunt vero de nocte quia facilius ſanguis redit ad cor non reluctante gravitate in ſitu horiſontali, turget facies nocturno tempore, quia majori quantitate ſanguis fertur ad caput & minori

revehitur non favente pondere, evaneſcit de die, quia ſecundante gravitate ſanguis facilius refluit ad cor & minori quantitate, ea renitente ad faciem fertur.

Prognoſis, omnis hydrops eſt curatu difficilis, eoque difficilior quo magis inveteratus eſt, qui morbis acutis febribus-ve quartanis ſupervenit plerumque lhætâlis eſt, maculæ in cruribus aut alibi erumpentes, quas ſequitur gangræna, peſſimi ſunt ominis, ita urinæ turbidæ, hydrops qui ab hepatis ſchirro procedit vix curationem admittit qui autem à lienis minus periculoſus eſt, ſi ablatus recurrat, latet anguis in herba, abceſſus & anthraces mortem imminere indicant, hydropem à colliquatione tollere prodigii inſtar eſt. Hydrope correcto ſi aqua è venis in ventrem defluxerit, ſolvitur morbus ex Hipocrate ſect. *6*. Aph. 14. Quod verum eſt viribus tantùm conſtantibus, fulget aliqua ſpes ſalutis, ſi reſpirandi difficultas ſit levior, & ægri ſint immunes à ſiti, & tuſſi, juvenes aut robuſti & cauſa altiores radices non egerit.

Curatio eo dirigenda eſt ut obſtructiones ſi quæ adſint, reſerentur, ſanguis ad priſtinam craſim reſtituatur, conſervetur, & inſtauretur corporis robur in quantum fieri poteſt, quo alacrius humorum in abdomine & alibi profuſorum evacuationes perferri queant & occurratur novo eorum proventui, quem in finem removeantur cauſæ antecedentes, diæta præſcribatur tenuis ex carnibus eupeptis toſtis, non elixis, abſtinendum à potulentis, vel ipſa juſcula mo-

dice uſurpanda. Urgente ſiti aquâ os abluatur, inchoandum à catharticis ut alterantibus detur locus, certiuſque ſuum effectum ſortiantur, purgantia per epicraſim ſanguinem exagitant, nec tamen humores ſuperfluos evacuant, eorum fluxum movendo tumorem adaugent nec propterea ad moclyca remedia confugiendum, illa enim vires proſternunt, ſpiritus exhauriunt, & partes volatiliores maſſæ ſanguineæ diſſipant, paucis, ſanguinem incraſſant aut eliquant, proindeque mortem accelerant. Cùm in corporibus idioſyncraſia quædam quoad facilem, difficilemve catharcticorum operationem reperiatur, ſciendum an facile an difficulter illis cedant, intra mediocritatis terminum ſemper conſiſtendum, & purgandum ſingulis diebus, donec tota aquarum moles exanthletur, niſi virium debilitas aut remediorum violentia id vetet, in quo caſu debet intercalari unus aut alter dies, longiores induciæ, et-ſi jam victoria parta videatur, ſpem vanam ſæpius eludunt præbendo anſam aquarum collectioni, venæ ſectio ſanguinem magis vapidum reddit, confirmato igitur hydrope tantùm abeſt ut juvet, quin imo ut noceat, licet initio conducat ſpeciatim ſuppreſſis catameniis, ſtomachica, imprimis thabarbarum, vinum abſintites aliaque corroborantia uſurpanda, & præmiſſis univerſalibus ad opiatas aperientes & purgantes veniendum, diuretica quæ per vias naturæ conſuetas camerinam deturbant, à primè conveniunt, in conſtitutione ſanguinis diſſolutâ & acri, incraſſan-

tia, & edulcerantia in ſubſidium advocanda. Etiamſi celebrata paracentheſi ægri ſæpe diem obeant, vel quod partes ſubſideant evacuatis aquis, vel quod omne ſerum ſanguinis per vias tritas effluat, ſicque vehiculo ille deſtituatur. Si tamen morbus aliis remediis non cedat, in dies magis ac magis ingraveſcat, ſuffocationis, & viſcerum labefactionis periculum inſtet, quoniam in periculoſis periculoſa, in dubiis dubia tentanda ſunt illa non prætermittenda; ſed quoniam hydragoga ſæpius iterata aſcitem ut experientia docet radicitus abſtulerint jure concludo.

ERGO. *Aſciti hydragoga.*

